

ספר התשובה

והוא

סדר תיקוני תשובה

בהמשכים

חלק יג

אור הזוהר 435 * חשוון תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי

בנישאות כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גדולי הצדיקים ואומרים ללמוד זוהר הקדוש

ספר שערי תשובה לרבינו יונה

השער הראשון - אות ט'

באור התשובה ועקריותה:

והנה מדרגות רבות לתשובה, ולפי המדרגות יתקרב האדם אל הקדוש - ברוך - הוא. ואמנם לכל תשובה תמצא סליחה, אך לא תטוה הנפש טוה שלם להיות העונות פלא היו, זולתי פאשר יטוה האדם את לבו ויכין את רוחו פאשר יתבאר. וכן פתוב (תהלים לב, ב) אשרי - אדם לא יחשב יי לו עון ואין ברוחו רמיה. וכענין הבגד הצריר פבוס, פי המעט מן הפבוס יועיל בו להעביר הגעל ממנו, אך לפי רב הפבוס יתלבן. וכן פתוב (שם נא, ד) הרב פפסני מעוני. והפפס הנפש מן העון, פפי אשר תכבס את לבה, שנאמר (ירמיה ד, יד) פפסי מרעה לבך ירושלים. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (עבודה זרה יט, א) אשרי - איש ירא את - יי (תהלים קיב, א), בעודו איש. רוצה לומר, פי תשובת האדם המעלה, בימי בחורותיו, בעוד פוחו עליו ויתגבר על יצרו. אכן כל תשובה מועילה, פמו שנאמר (שם צ, א) תשב אנוש עד - דפא ותאמר שובו בני - אדם. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (ירושלמי חגיגה פרק ב' הלכה א') עד דכדוקה של נפש:

פרשת חיי שרה

פרק יא'

סוד רפואת הנפש

נעתיק כאן מספר בינה לעיתים חלק א דרוש א לשבת תשובה המדבר בענינינו.

דרוש א' לשבת תשובה עת זמן נאות לשוב אל ה' מעבירות כל השנה אשא אי שמים ידי ואמרתי חי אנכי לעולם. פרק יום הכיפורים (פז א, כ"ה בעין יעקב) - א"ר חמא בר חנינא גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם שנאמר שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם (ירמיה ג כב). רב חמא בר חנינא רמי כתיב שובו בנים שובבים דמעיקרא שובבים אתם וכתוב ארפא משובותיכם, לא קשיא כאן מאהבה כאן מיראה:

הליחה הרעה, המחליאה את הגוף ומביאה אותו לידי סכנת מות, תצא ממנו ויתרפא החולה באחד מב' פנים. אם מפאת הטבע, כי יעצים כחו ללחום עם החולי וינצחחו ובוזה ידחה הליחה הרעה היא, אם ברעי אם בשתן או בזעה או בדם מן הנחירים וכיוצא. ואם מפאת ההרקות וההקזות ודומיהן, כי ישתדל הזריזות האנושי לעזור את הטבע ולהספיק מה שיחסר:

ואולי על זה אמר הנביא ירמיהו עליו השלום - אין דן דינך למזור רפאות תעלה אין לך (ירמיה ל ט). באר שאין צד תרופה אנושית להם, לא מצד הדברים החיצונים הנכללים בשם מזור, וגם רפואות תעלה אין לך, מינך ובך מצד עצמך וטבעך. דומה למה שאמר הנביא ישעיהו עליו השלום - מכף רגל ועד ראש אין בו מתום פצע וחבורה ומכה טריה לא זורו ולא חובשו ולא רוככה בשמן (ישעיה א ו). להורות מניעת הבריאות מפאת חוזק הטבע, אמר מכף רגל ועד ראש אין בו מתום. ידענו כי על הרוב כל חליי הראש ומכאובים הם, אם מפאת עצמו או מפאת האצטומכא שמעלה אדים ועשנים עד הראש ויביאוהו לידי כאב. כי יש התייחסות לאלו האברים יחד ובקל יכול להתפעל האחד מהאחר, ולפיכך אפשר גם כן שבנקל יסייע הטבע להכניע הסבה ולדחות הכאב והחלי. אמנם הוא דבר קשה ובלתי מורגל, שמאיזה הפסד או עפוש שיהיה באברים התחתונים אשר לצד מטה ימשך חלי או כאב אל הראש. ומה גם מצד הקצה האחרון שהם הרגלים, ומהחלק יותר שפל שבהם דהינו הכפות. כי להיות המרחק רב והדרכים בלתי מכוונים, בלי ספק לא היה מגיע ההתפעלות אל הראש, אם לא לסבה חזקה ועצומה מאד. והוא מבואר לפי זה שודאי הטבע נחלש מאד ולא יעצור כח להשיבו אל הבריאות, כיון שגבר כל כך העפוש שעבר מעבר כל האברים מלמטה למעלה והגיע עד הראש. וזה הוא מכף רגל ועד ראש אין בו מתום, והוא באור מה שסיים לומר כל ראש לחלי וכל לבב דוי. כי אלו החליים שבראש ושבלב לא נתהוו מצד האברים הפנימים, אלא שמכף הרגל שהוא

הקצה התחתון אשר למטה באדם משם עלה והגיע עד הראש באופן שבלי ספק נגע בכל מה שבינם, ואם כן אין בו בעצמו מתום ושלמות הבריאות מצד טבעו, וגם תרופות חיצוניות לא היו שם. כי הלא פצע וחבורה ומכה טריה לא זורו וגו', שהם הדברים הנעשים על ידי ההשתדלות האנושי, באופן שנמצא חסר הבריאות וקרח מכאן ומכאן:

ככה יעשה בתחלואי הנפש אשר הם ליחות רעות ונפסדות לכל עון ולכל חטאת. כי אין חלי כחלי הנפשות בהמרותן אמרי קדוש יתב' שמו. והוא המכוון אצלי בפסוק המשורר עליו השלום באמרו - ואומר חלותי היא שנות ימין עליון (תהלים עז יא), ירצה אמרתי גמרתי כי החלי שלי האמתי הנה הוא החליף ועשה איזה שינוי מה, שהוא ימין עליון, שהוא השלימות המיומן והטוב במה שהוא טוב. ובהיותי משנה ומחליף הימין הזה, אם הימין ואשמאלה, זה הוא חלי הגמור בהיותי בזה מלא ליחות רעות מכמה עונות ופשעים. אכן יש ויש כח באדם להוציאם ולדחות ממנו, אשר דחיה לו אינם אלא עצם התשובה, המריקה ומוציאה כל עון ואשמה ופשע ושב ורפא לו:

וזה יהיה באחד משני מיני תשובה. או תשובה מאהבה, כי יגבר כח שכלו מעצמו בהתבוננו כמה המרה לבוראו יתברך. ובהכירו גודל אשמותיו, יתעורר לידע במה הוא מחוייב לשוב אל ה', מבלי שום פניה אחרת כי אם מרוב גדלו ומעלתו, ועל כן יעשה תשובה שלימה. והיא באמת תרופה טבעית. או אם לא יגיע התחזקות שכלו מעלה זו יעשה תשובה מיראה, שהיא באמת תרופה חיצונית, כי בראותו יסורין מממששין ובאין עליו או על זולתו יירא מפחד פתאום ומורא זו תכריחהו לעשות תשובה ולהבדל מהעונות:

ועל שני מיני בריאות הנפש האלו אמר החכם עליו השלום - מעוז לתום דרך ה' ומחתה לפועלי און (משלי י ט), ירצה מה שהוא מעוז ומחסה לאיש תם וישר, להחזיקו ולהעמידו על קו השלימות לכל ימוט ממנו, איננו משום סבה או פניה חיצונית אלא דרך ה' להיות הדרך הזה דרכו יתברך אשר הוא תכלית הטוב, זה יספיק לו להחזיקו במעוזו ובשלמותו. האמנם לחסרי הדעת ובלתי שלמים ופועלי האון, המעוז שלהם שנותן בהם התאמצות להתרחק מן הרע ולהתקרב אל הטוב, אינו היות זה דרך ה', שהוא הטוב במה שהוא טוב, אלא המחתה, חתת אלהים מגור מסביב. כי יחתו המה ויפחדו מן היסורין, ומחתה זו מועיל להם למעוז להחזירם למוטב. כי פחותי הלב לא יתעוררו להתרחק מן החטא, אלא בראותם אחרים מתייסרים בכיוצא בזה, על דרך - אך תיראי אותי תקחי מוסר וגו' (צפניה ג ז):

ובזה ידוקדק מה שאמר הכתוב אצל שואלי הבשר - ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאוה כי שם קברו את העם המתאווים (במדבר יא לד), כי מהראוי היה לקרוא המקום קברות המתאווים כיון שהאנשים המתאווים נקברו שם ולא התאוה. אך יאמר כי שארית ישראל אשר ראו בעיניהם כמה נענשו העם המתאווים, כי בשביל תאותם לקברות יובלו, שם פחדו פחד ובטלו מהם כל תאוה פן יארע להם כמותם. באופן שבאותו רגע היו שני קברות, התאוה עצמה שנקברה ונאבדה מתוך הקהל ורחקו ממנה, והיה זה לפי ששם קברו את העם המתאווים, והמה ראו וחשו לעצמם:

והן אמת כי גברו חסדיו יתב' עם האומה הישראלית וכל טצדקי דאפשר לרפאותם מתחלואיהם הוא עושה עמם על הצד היותר טוב. הלא נראה מה אמרו פרק קמא דמגילה (ג ב), אחר הדברים האלה גדל המלך אחשורוש (אסתר ג א), אחר מאי, אמר רבא אחר שברא הקדוש ברוך הוא והקדים רפואה למכה, דאמר ריש לקיש אין הקדוש ברוך הוא מכה לישראל אלא אם כן מקדים ובורא להם רפואה בתחלה שנאמר כרפאי לישראל ואחר כך ונגלה עון אפרים (הושע י א), אבל אומות עובדי כוכבים אינן כן אלא מכה אותן ואחר כך רופא אותם שנאמר ונגף ה' את מצרים נגוף ורפא (ישעיה יט כב), בתחלה נגף ואחר כך רפוא. ויש להרגיש בטעם שאלת אחר מאי, כי בפירוש ספר הכתוב שבתחלה היה ענין בגתן ותרש ואחר כך גדל את המן. ואם הכוונה לשאול על היתור, כי מסדר הענינים ככתבן ממילא נדע שזה המאוחר היה אחר הקודם, אין בלשון אחר מאי זה המשמעות, ולא היה לו לומר אלא מאי אחר וכיוצא. אבל אמרו אחר מאי, משמע שהיא שאלה לידע הדבר הקודם מה הוא. ועוד בעיקר הדבר במה נתעלו ישראל מן העובדי כוכבים, כיון שצורך הרפואה אינו אלא אחר המכה וסוף סוף בין ישראל בין העובדי כוכבים הם נרפאים בזמן, מה לי שתהיה הרפואה מוקדמת או לא, הרי בשעה שהיא חלה שניהם שוים:

ואגב אורחין נדייק מה בריאה היא זו ולא הספיק לומר שמקדים להם רפואה. ונאמר בישוב דבריהם, כי הם זכרונם לברכה הרגישו כי מאמרו אחר הדברים האלה נראה שתכף אחר מעשה בגתן ותרש גדל המלך את המן, ומה גם למאן דאמר כל מקום שנאמר אחר סמוך, והדבר תמוה איך נוכל בשגעון גדול כזה. כי כבר נודע קצף סריסים אלו היה לראותם גדולת מרדכי שהיה יושב בשער המלך כדבריהם זכרונם לברכה (ילקוט שמעוני אסתר), ואין ספק שהמלך בבקשו הדבר ונמצא, ודאי עשה חקירה לדעת סבתו על ידי יסורין וכיוצא ונודע לו שהיה לסבת גדולת מרדכי. ואיך אם כן עתה לא שת לבו לזאת והגדיל את המן מעל כל השרים ולא נכוה בפושרין לומר שמא מתוך כך יתייעצו כל השרים נגדו, אחרי שהגדיל את זה על כולם. ואם כשהיו שנים איתרחש מלתא שנצל מידם, עכשיו אם יהיו כולם גם את המלכות יקחו מידו. והיינו דקא מתמה אחר מאי, כאלו יאמר הסתכל אחר איזה דבר עשה זה השטות, כי בהיות אחר בגתן ותרש אין לך סכלות גדול מזה. והשיב שהיה זה כן בהשגחה אלהית, ולא שנמשך מעשה גדולת המן מחדש אחרי היות מעשה בגתן ותרש בפעל, אלא אדרבה ענין בגתן נמשך ממעשה המן במחשבתו יתברך. כי לפי שידע היות כוונת המלך להגדיל את המן ומשם תמשך הסכנה העצומה הידועה לישראל, והוא ית' לא יכריח בטול הבחירה, לכן סבב שיוקדם סמוך לו ענין בגתן לברוא להם רפואה:

והכוונה בזה, כבר השרישונו זכרונם לברכה בפרק במה מדליקין (לב א) באמרם לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפטר, נראה שכשבא כבר החולי על האדם אין לו מקום להפטר ממנו אלא אם כן יש לו זכות, ואם אין בידו ודאי לא יתפא אלא על ידי תשובה. והיינו דאמרין פרק אין בין המודר (מא א), אמר רבי אלכסנדר א"ר חייא בר אבא אין החולה עומד מחליו עד

מה שהוא באמת מזיק, ובזה אין בפעולתו שום סכנה. וכיצא בזה התשובה הבאה מפני יראת היסורין שמביאה לידי חפוש, כיון שאין זה מהתעוררות פנימי שכלי, כבר אפשר שיעשה תשובה על עון שיראה בעיניו היותו סבת היסורין וישכח העון אשר הוא באמת סבת העצמית:

ונוכל להמליץ זה במאמר התנא עליו השלום (אבות ד ר'א), תשובה ומעשים טובים כתרסיס בפני הפורענות. כי אין ספק שהתריס הוא להגין מהכאת האויב שכנגדו בשומו אותו למול החרב או הדבר המכה, אבל אין בזה שום הבטחה ודאית שינצל בכלום, שכבר יקרה ירים התריס לצד מעלה בחשבו שהאויב בא להכותו על הראש, כי כן נראה לו מאופן תנועתו והאחר יערים וימחר להכריעה לצד הרגלים, וההקש בהפך. כן הוא ממש ענין התשובה והמעשים טובים בהיותן בפני הפורענות, שברצותו להנצל מהפורענות ומהעונש יעשה אותם, אולי לא יכוין ממש אל העון עצמו וחוסר המעשים הטובים הגורמים אותו. מה שאין כן השב מאהבה, כי לאשר לא יעוררהו אלא חשק הטהרה מהעונות אשר לו, הנה הוא יודע החטא שמניעו להצטער עליו וישוב אל ה' וירחמהו. וכבר הורה זה המשורר עליו השלום באמרו - כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד (תהלים נא ה), לומר שלא בא לו שום העלם מאיזה מפשעיו, כי כל אחד מהם הוא תמיד לנגד עיניו, ולפיכך ידעם לשוב אל ה' עליהם כראוי. וביאור מלת אני, שהיה מספיק לומר כי פשעי אדע, אני אומר עם הפסוק הנמשך לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי וגו' (שם ו) כי כוון בזה למאי דרמי רב יהודה בשם רב (יומא פו ב), כתיב מכסה פשעיו לא יצליח (משלי כא יג) וכתיב אשרי נשוי פשע כסוי חטאה (תהלים לב א), לא קשה כאן בחטא מפורסם כאן בחטא שאינו מפורסם, רב זוטרא בר טוביה אמר כאן בעבירות שבין אדם למקום כאן בעבירות שבין אדם לחבירו. לכן אמר דוד איני מכריז ומפרסם הפשעים שלי, אלא אני בלבד יודע אותם ולא זולתי. וחטאתי אינו אלא נגד עיני, כי קיימתי בעצמי אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. לפי שנקבצו יחדו שני הטעמים הגורמים להעלים אותם ולא לגלותם. הא' כי לך לבדך חטאתי, היה החטא במה שנודע ביני למקום בלבד ולא ביני לחבירי. והב' שלא היה חטא מפורסם שעשיתי בפני אחרים, אלא הרע בעיניך עשיתי, אתה יתברך עיניך ראו ולא זר ואין איש יודע מזה. לפיכך ראוי שפשעי אלו אני אדע אותם בלבד, משום כבוד שמים. ומכל מקום אגב ארחיה הודיע כי לטוב התעוררותו על התשובה מצד האהבה, שהקים עולה של תשובה, היו כל עונותיו גלוים לפניו ולא טעה בחשבונו כאשר יקרה לרופא על ידי תרופות חיצוניות:

היתרון השני, כי התרופות המלאכותיות אף על פי שיהיו מיוחסות ממש אל הליחה המחליאה, כי הכירה הרופא וצדק בה בשפטו, מכל מקום הן מחלישות הגוף וימעיתו כחו, לאשר על כל פנים לא יריקו בצמצום הליחה הרעה לבדה מבלי שום תערובת, כי אגבה יורק גם כן חלק מהליחות הטובות המבריאות את הגוף, וזה סבת החלישות ותשות הכח. מה שאין כן בהרקה הטבעית, כי בהתחזק הטבע בחכמת בוראו לא יריק אלא מה שזיק את הגוף, ואת היותר המועיל לא יאסוף אליו הביתה בכח המחזיק אשר בו, ובזה לא יגרום שום חולשה. כן הדבר בתשובה בבואה

שמוחלין לו על כל עונותיו שנאמר הסולח לכל עוניכי הרופא לכל תחלואיכי (תהלים קג ג). והוא מבואר עם האמור, כי כיון שבחלותו צריך זכות להפטר, ממילא בשיש לו עונות בהכרח צריך שיעשה תשובה ועל ידי זה מוחלין לו, ואם כן כשעמד מחליו על כרחך לומר שנמחלו לו עונותיו מחמת זכות התשובה דבלאו הכי לא היה מתרפא. אמנם זה הוא בפרטים ואישי העם, אבל בכללות האומה הקדוש ברוך הוא מתחסד עם ישראל בזכות הרבים באהבתו אותם. שאילו היה הדבר כן בכללותם, אם חס ושלום היה בא עליהם איזו מכה ולא חזרו בתשובה, חלילה לא היתה להם תרופה. ובצרת המן שהיו ישראל נענשין על אותן העבירות שעשו ולא מצאנו להם תשובה, לא היה להם פתח תקוה חס ושלום. לזה הקדוש ברוך הוא מפליא לעשות בהיותו בורא בריאה חדשה בעולם, והוא שקודם בוא המכה עליהם, שעדיין אינם צריכין להביא זכות ולהפטר, בורא הרפואה לאותה המכה העתידה לבא, ובהיותה כבר ברואה היא תפעל פעולתה. והיא ממש רפואה נבראת מהאין, כי שאר הרפואות הן מיש, להיותן באות מצד הזכות שמביא האדם או התשובה שעושה, אבל זאת היא ברואה מהאין והאפס המוחלט. כי בלי שום זכות ותשובה היא לעת כזאת, אפילו יש שם עון, כי לית דין צריך בשש. וזו היא מעלת ישראל והוא אמרו כרפאי לישראל, כשאני מרפא לישראל שאקדים להם הרפואה, אז ונגלה עון אפרים, אף על פי שאחר כך יגלה עון אפרים, לא יהי זה מונע או מעכב הרפואה כיון שכבר היא ברואה. אבל באומות עובדי כוכבים אינו כן אלא מכה אותן ואחר כך מרפא, ובזה נשארה רפואתן כדרך שאר החולים שאם יש להם זכות ורפואה מתרפאין, ולא זולת. והפסוק עצמו הורה כן באמרו - ונגף ה' את מצרים נגוף ורפא וישבו עד ה' ונתער להם ורפאם, ירצה מכיון שדרך ה' עם מצרים ויתר האומות העובדי כוכבים לנגוף תחלה ואחר כך לרפאות, מזה נמשך שעל כל פנים צריך שישבו אל ה' ואז יעתר להם וירפאם, אבל בלאו הכי לא. אשר נראה מכל זה שיש לישראל רפואה מבלי הרקה, שהיא התשובה מהעונות. אך אמנם הוא מבואר כי אין הדבר כשטחיותו שאין צריך להם תשובה כלל, כי בלי ספק לא ינקו לחלוטין זולתה, אלא שלפי שעה אין מקום להתעכב ולהמתין מפני סכנת הצרה. אבל בהכרח יביאם השם יתברך לידי מרוק העונות מעט מעט עד שיעשו תשובה, כי ביום פקדו יפקוד והמה ישובו אל ה' ותהיה תשובה או מאהבה או מיראה כאמור:

ואולם עם היות כל אחד מהנה מקובלת אצלו יתברך, ובכל אחד ישיג האדם מחילה וסליחה וכפרה מבית דינו הצדק, מכל מקום תתעלה מאד התשובה מאהבה על הנעשית מיראה, כדמיון ג' יתרונות שיש לרפואה הבאה מן הטבע על הרפואה המלאכותית:

הא' כי התרופות הנעשות על ידי המלאכה אינם ודאיות. לפי שהרופא לא ידע ידיעה אמיתית איכות הליחה, אלא בדרך השערה, כפי מה שיחשוב מפאת האותות והמקרים וכיוצא, ועליה יסדר ההרקות וההקזות. וכבר אפשר לו לטעות ולהחליף ממש מדבר אל הפכו. כי בחשבו היות החולי מחמת חמימות ירפא אותה בדברים קרים, ובאמת היתה מסבת קור וצנה, וזה יביא החולה לידי סכנה ואולי ימיתהו. וכן להפך. אבל רפואת הטבע היא אמתית ודאית, כשיתעורר להתחזק על החלי ולסייע את החולה לא ידחה אלא

ונחת, נעשית מאליה על הצד היותר טוב, ולא יקבל הגוף שום התפעלות ממנה. וכענין זה היא התשובה בהיותה מאהבה, לא תכבד העבודה על האדם ואת הכל יעשה בשמחה וטוב לבב, מה שאין כן בהיותה מיראה, יהיה הכל עליו למשא כבד כמי שעושה מכח הכרח בעצבון ובדאגה. וזה הוא המבחן האמתי לדעת מי יעורר האדם אל השלמות, ועליו אמר דוד עליו השלום - חקרני אל ודע לבבי בחנני ודע שרעפי וראה אם דרך עוצב בי ונחני בדרך עולם (תהלים קלט כג). יאמר בפ"י החקירה האמתית, לדעת כוונת הלב מה היא, עם שאתה יתברך תדעהו, שלא כדרך העולם, כפי השגחתך הנפלאה, כי תכיר הפנימיות מבלי שום הוראה חיצונית, מכל מקום אשאלך תראה בראיה חיצונית ענין זה. במה שתראה אם יש בי איזה דרך של עצבות ודאגה בפעולותי, כי אז ודאי לא יהיו שלמות. אבל בהיותן בהפך רחוקות מן העצב וקרובות אל השמחה, משם יודע יושר לבי ושרעפי כי רק האמת והשלום אהבתי. ובאופן הבחנה וחקירה זו, נחה אותי ותתנהג עמי כדרך העולם, שזה הוא המבחן שלהם. עם היותך בלתי צריך לכך, כי בזה תודע הסבה על ידי המסובב וידיעתך השלמה היא ידיעת הסבה בעצמה. וכמה הכיר יתברך טוב לבב ישראל במעמד הנבחר שהיה לבם שלם עמו עד שאמר להם מי יתן והיה לבבם זה להם וגו' כל הימים וגו' (דברים ה כו), וזה על אמרם נעשה ונשמע, כאשר פירשתי על מאמר למה נמשלו ישראל לתפוח (דרוש מב):

ויש עוד יתרון רביעי עולה על כולם. כי כשהתרופה היא על צד ההכרח על ידי סמים מחוץ, אולי לא תספיק להריק כל הליחה הרעה לחלוטין, כי שמא לא נתן השעור הראוי ושמא נשאר עדיין חלק מה ממנה והוא מעותד אל התחדשות החולי, ולא יתמיד הבריאות. אבל הנעשית על ידי הטבע מבלי שום הכרח, תנקה את הגוף לחלוטין ותדחה מכל וכל הליחה הרעה, באופן שיתקיים הבריאות לימים רבים ולעתיים רחוקות, ולא יוסיף לדאבה עוד. וכבר יקרה לתשובה מיראה, כי יען איננה שלמה כראוי, לא תספיק להסיר מכל וכל כתם העונות וישאר רישומם נכר, והוא מעותד אל הנפילה מחדש. אבל כשהיא מאהבה, לא נשאר עוד שום רושם לכל עון ולכל חטאת ולא ישוב עוד לכסלה, כי באהבתו את ה' בצדקתו יחזיק ולא ירפה. ועל זה באו שתי מימרות של ריש לקיש עליו השלום, וזונות נעשות כשגגות וזונות נעשות כזכיות ופירשו כאן מאהבה כאן מיראה. ואין הכונה בלבד לענין השכר, אבל יכוין לענין ההתמדה וההתחזקות אל הטוב או אל הפכו. כי בהיותם מיראה, עדיין ישארו העונות כאלו הן שגגות שלא נמחו בהחלט, ואז השגגות האלה יגרמו עונות אחרים, עם היותן קלות, כי עבירה גוררת עבירה, כאשר פירשתי פסוק שגיאיות מי יבין מנסתרות נקני גם מזדים חשוך עבדך וגו' (תהלים יט א). וכשהיא מאהבה, יתהפכו כאלו הם זכיות במציאות, ואז יתמיד להשתלם יותר כי מצוה גוררת מצוה:

מהתעוררות חיצונית שאינה מאהבה, יקרה בה שלפעמים כדי לדחות ממנו איזה פחיתות או מדה רעה יצטרך להתרחק גם כן מן המעולה ולהתרחק ממנה:

ויבן זה במאמר אליהוא - ישור על אנשים ויאמר חטאתי וישר העויתי ולא שוה לי (איוב לג כו). והוא מבואר הקושי אמרו ולא שוה לי, כי איך יצויר שהיותו חוטא ומעוות היושר ישוה לו ויועילהו, שיוצרך לומר ולא שוה לי. אמנם למדנו הרב זכרונו לברכה ברביעי משמנה פרקיו, כי בנטות האדם אל תכונה אחת רעה, לא יוסר ממנה אם ילך מיד אל המצוה שהיא המעלה השלימה. אבל צריך שילך אל הקצה האחר, אף על פי שהוא יוצא מגדר השלמות, ובוה ישוב מעט מעט אל האמצעי השלם. כאשר המשילו אל העץ העקום, שאם ירצה לעשותו ישר לא יספיק שיגיע אותו תכף אל הישרות, כי מיד ישוב אל עקמימותו, אבל צריך לעקמו אל הצד ההפכי, ואז מאליו יבא להתיישר. ועל זה אמר אליהוא, כי האיש המדוכא ביסורין בהשגחתו ית' מחמת עונותיו, אם ירצה לעשות תשובה, צריך שישור אל אנשים, יראה ויביט אל אנשי השלמות וישתדל להדמות אליהם ולהיות כמותם ולא להתמיד במידותיו המגונות. על דרך מה שאמר שלמה המלך עליו השלום - מדרכיו ישבע סוג לב ומעליו איש טוב (משלי יד ט), כי מי שהוא חסר השכל וקצר הדעת ישבע וישאר מסתפק ומתהנה מאד מהדרכים שלו, והוא שבע ומפויס מהם להיותם בעיניו טובים ונכוחים. אבל האיש הטוב איננו שבע מהדרכים שלו, ולעולם חושב את עצמו ואת דרכיו בלתי שוים מאומה, אבל ישבע ממי שהוא עליו, מעולה ממנו ויותר ממדרגתו, מהדרכים של זה הוא שבע ועושה אותם. לכן אמר ישור ויביט אל אנשים השלמים, לעשות כמעשיהם:

ולמען תהיה התשובה מוחלטת, צריך שיתודה ויפרט עוצם עונותיו. ויאמר שעצמו וגברו כל כך עד כי באמת חטאתי ובקשתי דרך להנצל ולסור מן החטא והתכונה המגונה, ולקחתי עצת הרמב"ם זכרונו לברכה בזה שלא ללכת אל האמצעי הישר, אלא אדרבא הישר העויתי, מה שהוא הישר האמתי שהוא האמצעי העויתי והטיתי אל הקצה האחר, למען יועילני להדריכו אחר כך אל הישר. ועכ"ז לא שוה לי, כי היה כח החטא כל כך גדול שאפילו בלכת אל הפכו לא הועיל כלום. אמנם הדבר מבואר שאם ההתעוררות השכלי הוא המגיע האדם לבקשת השלמות מעצמו, ברצותו לבחור הטוב במה שהוא טוב מאהבתו אותו, ואין כאן שום פחד ומורא יכריחנו על כך, הנה זה בלי ספק לא יצטרך כל כך הכנות או הרחקות לבא אל יושר המעלה, כי בקל יתקרב אליה ויתרחק מן התכונה הרעה, מבלי ילך אל הפכה ממש:

היתרון השלישי, כי בהיות התרופות החיצוניות פועלות על צד ההכרח, וכמעט על ידי אונס, זה יגרום לחולה כאב הבטן או עלוף או מצוקות או רוע לב וכיוצא. אבל הרקת הטבע היא בשובה

מפעל הזוהר העולמי יוצא במבצע חסר תקדים, רכישת כל ספרי הזוהר דף היומי בפורמט כיס במחיר מסובסד,

טל: 0527-651911